Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kahdeksas jaosto)

23 päivänä tammikuuta 2020*

Ennakkoratkaisupyyntö – Sosiaaliturva – Siirtotyöläiset – Asetus (EY) N:o 883/2004 – Työttömyysetuudet – Laskenta – Viimeisintä asuinvaltiossa saatua palkkaa ei ole otettu huomioon – Liian lyhyt laskentajakso – Työsuhteen päättymisen jälkeen saatu palkka – Henkilö, joka on aiemmin toiminut palkkatyössä Sveitsissä

Asiassa C-29/19,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Bundessozialgericht (liittovaltion ylin sosiaalituomioistuin, Saksa) on esittänyt 23.10.2018 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 16.1.2019, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

ZP

vastaan

Bundesagentur für Arbeit,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kahdeksas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja L. S. Rossi sekä tuomarit F. Biltgen (esittelevä tuomari) ja N. Wahl,

julkisasiamies: P. Pikamäe,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– ZP, edustajanaan M. Hanke, Rechtsanwalt,

– Bundesagentur für Arbeit, edustajanaan B. Klug,

– Tšekin hallitus, asiamiehinään M. Smolek, J. Pavliš ja J. Vláčil,

– Euroopan komissio, asiamiehinään M. Van Hoof ja B.-R. Killmann,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 883/2004 (EUVL 2004, L 166, s. 1, ja oikaisu EUVL 2004, L 200, s. 1) 62 artiklan 1 ja 2 kohdan tulkintaa.

2 Pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat ZP ja Bundesagentur für Arbeit (liittovaltion työvoimavirasto, jäljempänä virasto) ja jossa on kyse niiden työttömyysetuuksien määrästä, jotka viimeksi mainittu on hänelle kansallisen oikeuden nojalla myöntänyt.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta tehty sopimus

3 Henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta tehdyn Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Sveitsin valaliiton välisen sopimuksen, joka allekirjoitettiin Luxemburgissa 21.6.1999 (EYVL 2002, L 114, s. 6; jäljempänä henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta tehty sopimus), 8 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Sopimuspuolet sääntelevät liitteen II mukaisesti sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista – – ”

4 Henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta tehdyn sopimuksen liitteessä II, sellaisena kuin se on muutettuna henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta tehdyllä sopimuksella perustetun sekakomitean 31.3.2012 antamalla päätöksellä N:o 1/2012 (EUVL 2012, L 103, s. 51), olevassa 1 artiklassa määrätään seuraavaa:

”1. Sopimuspuolet sopivat, että ne soveltavat keskenään sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisen alalla niitä Euroopan unionin säädöksiä, joihin tämän liitteen A osassa viitataan, sellaisina kuin ne ovat mainitussa A osassa mukautettuina, tai niitä vastaavia sääntöjä.

2. Käsitteellä ’jäsenvaltio(t)’, joka esiintyy tämän liitteen A osassa mainituissa säädöksissä, tarkoitetaan Euroopan unionin asianomaisten säädösten piiriin kuuluvien valtioiden lisäksi myös Sveitsiä.”

5 Mainitussa liitteessä II olevassa A osassa viitataan muun muassa asetukseen N:o 883/2004.

Asetus N:o 883/2004

6 Asetuksen N:o 883/2004 johdanto-osan 4, 32 ja 45 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(4) Kansallisen sosiaaliturvalainsäädännön ominaispiirteitä olisi kunnioitettava ja laadittava ainoastaan yhteensovittamisjärjestelmä.

– –

(32) Työntekijöiden liikkuvuuden edistämiseksi olisi erityisesti helpotettava työnhakua eri jäsenvaltioissa. Sen vuoksi on tarpeen varmistaa kaikkien jäsenvaltioiden työttömyysvakuutusjärjestelmien ja työvoimaviranomaisten välinen tiiviimpi ja tehokkaampi yhteensovittaminen.

– –

(45) Suunnitellun toiminnan tavoitetta eli yhteensovittamistoimenpiteitä sen takaamiseksi, että henkilöiden oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen voidaan tosiasiallisesti käyttää, ei voida riittävällä tavalla saavuttaa jäsenvaltioiden toimin, vaan se voidaan kyseisen toimen laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin yhteisön tasolla, joten yhteisö voi toteuttaa toimenpiteitä perustamissopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Kyseisessä artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tämän tavoitteen saavuttamiseksi tarpeen."

7 Tämän asetuksen 2 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Tätä asetusta sovelletaan sellaisiin jossakin jäsenvaltiossa asuviin jäsenvaltion kansalaisiin, kansalaisuudettomiin henkilöihin ja pakolaisiin, jotka ovat tai ovat olleet yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön alaisia, sekä heidän perheenjäseniinsä ja heidän jälkeensä eläviin."

8 Asetuksen N:o 883/2004 III osaston 6 luku sisältää sen 61–65 artiklassa kyseisen asetuksen erityissäännökset, joita sovelletaan työttömyysetuuksiin.

9 Mainitun asetuksen 61 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Sen jäsenvaltion toimivaltaisen laitoksen, jonka lainsäädännön mukaan etuuksia koskevan oikeuden saavuttamiseksi, säilyttämiseksi, takaisinsaamiseksi tai keston määrittämiseksi edellytetään joko vakuutuskausien tai työskentely- taikka itsenäisen ammatinharjoittamisen kausien täyttymistä, on otettava tarpeellisessa määrin huomioon vakuutus-, työskentely- tai itsenäisen ammatinharjoittamisen kaudet, jotka ovat täyttyneet toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, ikään kuin nämä kaudet olisivat täyttyneet sen soveltaman lainsäädännön mukaan.

– –"

10 Saman asetuksen 62 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

"1. Sellaisen jäsenvaltion toimivaltaisen laitoksen, jonka lainsäädännön mukaan etuudet on laskettava aiempien palkka- tai ammattitulojen perusteella, on otettava huomioon yksinomaan ne palkka- tai ammattitulot, jotka asianomainen henkilö on saanut viimeisimmästä toiminnastaan palkkatyössä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana tämän lainsäädännön alaisena.

2. Edellä 1 kohtaa sovelletaan myös silloin, kun toimivaltaisen laitoksen soveltamassa lainsäädännössä edellytetään palkkatulojen määrittämiseksi tiettyä viitekautta, jonka pohjalta etuuksien määrä lasketaan, ja kun asianomainen henkilö oli toisen jäsenvaltion lainsäädännön alainen koko kyseisen viitekauden ajan tai osan siitä."

Saksan oikeus

11 Sosiaaliturvalain kolmannen osan (Drittes Buch Sozialgesetzbuch) 149 §:ssä, sellaisena kuin sitä sovellettiin 20.12.2011 (BGBl. 2011 I, s. 2854; jäljempänä SGB III), säädetään otsikon "Periaate" alla seuraavaa:

"Työttömyyskorvaus on

– –

2. muiden työttömien osalta 60 prosenttia (yleinen etuusprosentti)

kiinteämääräisestä nettopalkasta (palkka, josta on tehty asianmukaiset vähennykset), joka perustuu työttömän henkilön laskentajakson aikana saamaan bruttopalkkaan (laskennan perusteena oleva palkka).”

12 SGB III:n 150 §:ssä, jonka otsikko on ”Laskentajakso ja laskentakehys”, säädetään seuraavaa:

”(1) Laskentajakso kattaa työsuhteen päättymisen yhteydessä lasketut pakollisen vakuutuksen piiriin kuuluvan työskentelyn palkanlaskentakaudet laskentakehyksen aikana. Laskentakehys on vuosi; se päättyy pakollisen vakuutuksen piiriin kuuluvan viimeisen työsuhteen viimeisenä päivänä ennen oikeuden syntymistä.

– –

(3) Laskentakehystä pidennetään kahteen vuoteen, jos

1. laskentajaksossa on alle 150 palkkaan oikeuttavaa päivää,

– –”

13 SGB III:n 151 §:n, jonka otsikko on ”Laskennan perusteena oleva palkka”, 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Laskennan perusteena oleva palkka on työttömän laskentajaksolla saama keskimääräinen päiväkohtainen palkka, josta on maksettava vakuutusmaksut – –”

14 SGB III:n 152 §:ssä, jonka otsikko on ”Laskennallinen määrittäminen”, säädetään seuraavaa:

”(1) Jos kahteen vuoteen pidennettyyn laskentakehykseen ei sisälly vähintään 150 päivän laskentajaksoa, jolta on oikeus palkkaan, laskennan perusteeksi on otettava laskennalliset palkkatulot. – –

(2) Laskennallisia palkkatuloja määritettäessä työtön on luokiteltava siihen pätevyysluokkaan, joka vastaa sitä ammatillista pätevyyttä, jota edellytetään työtehtävissä, joita Agentur für Arbeit [työvoimavirasto, Saksa] ensisijaisesti välittää työttömälle. – –”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

15 Pääasian kantaja on Saksan kansalainen ja asuu Saksassa. Hän työskenteli 1.7.1990–31.10.2014 rajatyöntekijänä Sveitsissä sijaitsevassa yrityksessä. Hän oli palkkatyössä Saksassa 1.11.2014 lukien ja hänen työnantajansa päätti työsuhteen 24.11.2014 lukien. Pääasian kantajalle marraskuulta 2014 maksettava palkka laskettiin ja maksettiin 11.12.2014.

16 Virasto myönsi pääasian kantajalle 2.1.2015 tekemällään päätöksellä 25.11.2014 lukien kahdeksi vuodeksi työttömyyskorvauksen, jonka määrä oli 29,48 euroa päivässä ja joka laskettiin 73,73 euron laskennallisen päiväpalkan perusteella. Koska pääasian kantajan Sveitsissä tekemästä palkkatyöstä saamaa palkkaa ei ollut otettu mainitun työttömyyskorvauksen laskentaperustaksi, pääasian kantaja teki virastolle oikaisuvaatimuksen, joka hylättiin 16.1.2015 tehdyllä päätöksellä.

17 Todetessaan, että pääasian kantaja oli saanut oikeuden työttömyyskorvaukseen, virasto otti asetuksen N:o 883/2004 61 artiklan 1 kohdan, luettuna yhdessä henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta tehdyn sopimuksen kanssa, mukaisesti huomioon Sveitsin lainsäädännön mukaan täyttyneet työskentelykaudet. Mainitun työttömyyskorvauksen määrän laskennassa virasto otti SGB III:n 152 §:n 1 momentin nojalla laskennan perusteena olevaksi palkaksi laskennallisen palkkatulon, koska se katsoi,

ettei pääasian kantaja voinut vedota sovellettavassa kansallisessa oikeudessa tarkoitettuun laskentajaksoon eli SGB III:n 150 §:n 1 momentissa säädettyyn vähintään 150 päivän työssäolojaksoon, josta oli maksettava pakolliset vakuutukset ja josta maksettiin palkkaa Saksassa. Virasto katsoi lisäksi, ettei Saksassa marraskuussa 2014 tehdystä palkkatyöstä joulukuussa 2014 saatua palkkaa voitu ottaa huomioon, koska kyseinen säännös koski vain palkkaa, joka oli jo laskettu työsuhteen päättyessä.

18 Sozialgericht Konstanz (Konstanzin sosiaaliturva-asioiden alioikeus, Saksa) hyväksyi 19.1.2016 antamallaan tuomiolla pääasian kantajan mainituista viraston päätöksistä nostaman kanteen osittain ja määräsi viraston laskemaan työttömyyskorvauksen määrän siten, että huomioon otetaan 93,03 euron laskennan perusteena oleva palkka.

19 Landessozialgericht Baden-Württemberg (Baden-Württembergin osavaltion sosiaaliturva-asioiden ylioikeus, Saksa) hylkäsi pääasian kantajan ja viraston mainitusta tuomiosta tekemät valitukset. Mainitun tuomioistuimen mukaan työttömyyskorvauksen määrän laskennan on asetuksen N:o 883/2004 62 artiklan mukaan perustuttava ainoastaan pääasian kantajan viimeisimmässä työpaikassa Saksassa saaman palkan määrään eikä laskennalliseen palkkatuloon, kuten siihen, joka oli laskettu kansallisen oikeuden säännösten perusteella, koska mainittu asetus on etusijalla mainittuihin säännöksiin nähden.

20 Bundessozialgericht (liittovaltion ylin sosiaalituomioistuin, Saksa), jonka käsiteltäväksi saatettiin viraston Landessozialgericht Baden-Württembergin tuomiosta tekemä Revision-valitus, katsoi, että asetuksen N:o 883/2004 62 artiklan 1 kohdan sanamuodon suppea tulkinta vastaa alempien kansallisten tuomioistuinten kyseisessä asiassa omaksumaa tulkintaa. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa kuitenkin, että koska sekä SEUT 48 artiklassa että kyseisessä asetuksessa säädetään vain jäsenvaltioiden oikeuksien yhteensovittamisesta eikä yhdenmukaistamisesta sosiaaliturvan alalla, viimeksi mainituille jää toimivalta vahvistaa edellytykset, jotka kansallisessa oikeudessa asetetaan sosiaaliturvaetuuksille. Näin ollen mainittu tuomioistuin pohtii, onko mainitun asetuksen 62 artiklassa oleva maininta palkkatulosta, joka on saatu viimeisimmästä toiminnasta palkkatyössä vain sellainen periaatteellinen liittymä sosiaalilainsäädännön yhteensovittamiseksi, joka ei vaikuta jäsenvaltioiden soveltamiin sosiaalietuuksien laskentasääntöihin.

21 Tässä tilanteessa Bundessozialgericht päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko asetuksen N:o 883/2004 62 artiklan 1 kohtaa, luettuna yhdessä 62 artiklan 2 kohdan kanssa, tulkittava siten, että työntekijän jäädessä työttömäksi asuinjäsenvaltion toimivaltaisen laitoksen on käytettävä etuuksien laskemisessa perusteena ”palkkatuloja”, jotka asianomainen henkilö ”on saanut” viimeisimmästä toiminnastaan palkkatyössä tämän laitoksen alueella, silloinkin kun toimivaltaisen laitoksen soveltaman työttömyysturvaa koskevan kansallisen lainsäädännön mukaan näitä palkkatuloja ei voida ottaa huomioon viitekauden riittämättömän keston vuoksi ja etuudet määritetään sen sijaan laskennallisesti?

2) Onko asetuksen N:o 883/2004 62 artiklan 1 kohtaa, luettuna yhdessä 62 artiklan 2 kohdan kanssa, tulkittava siten, että työntekijän jäädessä työttömäksi asuinjäsenvaltion toimivaltaisen laitoksen on käytettävä etuuksien laskemisessa perusteena ”palkkatuloja”, jotka asianomainen henkilö ”on saanut” viimeisimmästä toiminnastaan palkkatyössä tämän laitoksen alueella, silloinkin kun toimivaltaisen laitoksen soveltaman kansallisen lainsäädännön mukaan näitä palkkatuloja ei voida sisällyttää viitekauteen etuuksien laskemiseksi, koska palkanlaskentaa ei ole tehty oikea-aikaisesti, ja etuudet määritetään sen sijaan laskennallisesti?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Alustavat huomautukset

22 On muistutettava, että asetusta N:o 883/2004 sovelletaan sen 2 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltion kansalaisiin, jotka ovat tai ovat olleet yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön alaisia.

23 Henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta tehdyn sopimuksen 8 artiklassa puolestaan määrätään, että sopimuspuolet sääntelevät mainitun sopimuksen liitteen II mukaisesti sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista varmistaakseen erityisesti sovellettavan lainsäädännön määrittämisen ja etuuksien maksamisen sopimuspuolten alueella asuville henkilöille. Mainitussa liitteessä II olevan A osan 1 kohdassa määrätään, että sopimuspuolten välillä sovelletaan asetusta N:o 883/2004. Näin ollen ja koska mainitussa liitteessä II olevan 1 artiklan 2 kohdan mukaan ”käsitteellä ’jäsenvaltio(t)’, joka esiintyy tässä liitteessä olevassa A osassa mainituissa säädöksissä, tarkoitetaan unionin säädösten piiriin kuuluvien valtioiden lisäksi myös Sveitsiä”, tämän asetuksen säännökset koskevat myös Sveitsin valaliittoa (tuomio 14.3.2019, Dreyer, C-372/18, EU:C:2019:206, 29 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

24 Nyt käsiteltävässä asiassa unionin tuomioistuimelle esitetystä asiakirja-aineistosta ilmenee, että pääasian kantaja on Saksan kansalainen, joka ennen sellaisen ammattitoiminnan harjoittamista Saksassa, jonka päätteeksi hän on saanut työttömyyskorvauksen kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön perusteella, on ollut Sveitsin valaliiton lainsäädännön alainen.

25 Näin ollen pääasian kantajan tilanne kuuluu asetuksen N:o 883/2004 soveltamisalaan.

Ensimmäinen kysymys

26 Ensimmäisellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii selvittämään lähinnä, onko asetuksen N:o 883/2004 62 artiklan 1 ja 2 kohtaa tulkittava niin, että ne ovat esteenä sellaiselle jäsenvaltion lainsäädännölle, jossa tosin säädetään, että työttömyysetuuksien laskeminen perustuu aiemman palkan määrään, mutta ei sallita asianomaisen toiminnastaan saaman palkan huomioon ottamista silloin, kun asianomaiselle viimeisimmästä kyseisen lainsäädännön alaisesta toiminnasta palkkatyössä maksetun palkan maksukauden kesto ei saavuta kyseisessä lainsäädännössä säädettyä työttömyysetuuksien laskennan perusteena käytettävän palkan määrittämiseen sovellettavaa laskentajaksoa.

27 Asetuksen N:o 883/2004 62 artiklan 1 kohdasta ilmenee selvästi, että silloin kun jäsenvaltion lainsäädännössä säädetään, että työttömyysetuuksien laskenta perustuu aiemman palkan määrään, on otettava huomioon yksinomaan asianomaisen viimeisimmästä toiminnastaan palkkatyössä, jota hän on tehnyt kyseisen lainsäädännön alaisena, saama palkka.

28 On todettava, ettei mainitussa säännöksessä tarkoitetusta vaatimuksesta ole mitään poikkeusta. Tältä osin sosiaaliturvajärjestelmän soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14.6.1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 (EYVL 1971, L 149, s. 2), sellaisena kuin se on muutettuna ja päivitettynä 2.12.1996 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 118/97 (EYVL 1997, L 28, s. 1), vastaavassa säännöksessä, eli sen 68 artiklan 1 kohdassa, jossa säädettiin muusta työttömyysetuuksien laskentaperustasta silloin, kun asianomainen ei ollut tehnyt viimeistä työtään vähintään neljän viikon ajan sen jäsenvaltion alueella, jonka lainsäädäntöä kyseisiin etuuksiin sovellettiin, olevaa poikkeusta ei ole otettu asetuksen N:o 883/2004 62 artiklan 1 kohtaan.

29 Kyseisen asetuksen 62 artiklan 2 kohdan mukaan vaatimusta siitä, että yksinomaan viimeisimpään toimintaan palkkatyössä, jota on tehty mainitun jäsenvaltion lainsäädännön alaisena, liittyvä palkka otetaan huomioon, sovelletaan lisäksi myös silloin, kun kyseisessä lainsäädännössä edellytetään palkkatulojen määrittämiseksi tiettyä laskentakautta, jonka pohjalta etuuksien määrä lasketaan, ja kun asianomainen henkilö oli toisen jäsenvaltion lainsäädännön alainen koko kyseisen laskentakauden ajan tai osan siitä.

30 Viimeksi mainitusta säännöksestä ilmenee, että vaikka jäsenvaltion lainsäädännössä voidaan määritellä laskentakausi etuuksien laskennan perusteena olevan palkan määrittämiseksi, kaudet, joiden aikana asianomainen on ollut jonkin toisen jäsenvaltion lainsäädännön alaisena, on otettava huomioon kyseistä laskentakautta määritettäessä.

31 Tästä seuraa, että mainittu säännös on esteenä sellaiselle jäsenvaltion lainsäädännölle, jonka mukaan määritettäessä sitä, onko siinä säädetty laskentakausi saavutettu, otetaan huomioon ainoastaan työskentelyjaksot kyseisessä jäsenvaltiossa eikä jonkin toisen jäsenvaltion tai, kuten pääasiassa, henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta tehdyn sopimuksen nojalla Sveitsin valaliiton, lainsäädännön alaisena suoritettuja työskentelyjaksoja.

32 Näin ollen asetuksen N:o 883/2004 62 artiklan 1 ja 2 kohdasta ilmenee, että yhtäältä silloin, kun jäsenvaltion lainsäädännössä säädetään, että etuuksien laskeminen perustuu aiemman palkan määrään, on otettava huomioon yksinomaan asianomaisen kyseisen lainsäädännön alaisena viimeisimmästä toiminnastaan palkkatyössä saama palkka, ja toisaalta, jos siinä säädetään ja vahvistetaan laskennan perustana käytettävän palkan määrittämisessä laskentakausi, kyseiseen laskentakauteen on sisällytettävä sekä mainitun lainsäädännön että muiden jäsenvaltioiden lainsäädännön alaisena suoritetut työskentelyjaksot.

33 Mainittu tulkinta vastaa myös asetuksen N:o 883/2004 tavoitteita, sillä kuten sen johdanto-osan 4 ja 45 perustelukappaleesta ilmenee, sen tarkoituksena on jäsenvaltioiden sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittaminen sen takaamiseksi, että henkilöiden oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen voidaan tosiasiallisesti käyttää (tuomio 21.3.2018, Klein Schiphorst, C-551/16, EU:C:2018:200, 31 kohta). Tästä syystä kyseisen asetuksen tarkoituksena on välttää se, että työntekijää, joka käyttäen oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen on työskennellyt useammassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa, kohdeltaisiin ilman objektiivisia perusteita epäedullisemmin kuin sellaista työntekijää, joka on työskennellyt koko työuransa ajan ainoastaan yhdessä jäsenvaltiossa (ks. vastaavasti tuomio 19.9.2019, van den Berg ym., C-95/18 ja C-96/18, EU:C:2019:767, 75 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

34 Tässä asiayhteydessä unionin tuomioistuin on katsonut henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta tehdystä sopimuksesta, että kyseisessä sopimuksessa taattua henkilöiden liikkumisvapautta rajoitettaisiin, jos sopimuspuolen kansalaiselle aiheutuisi haittaa hänen lähtövaltiossaan yksinomaan siksi, että hän on käyttänyt liikkumisoikeuttaan (tuomio 26.2.2019, Wächtler, C-581/17, EU:C:2019:138, 53 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

35 Kun on kyse erityisesti asetuksen N:o 883/2004 62 artiklan 1 kohdassa säädetystä työttömyysetuuksien laskennasta, unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että asetuksen N:o 1408/71 vastaavan säännöksen tavoitteena oli helpottaa työntekijöiden liikkuvuutta takaamalla asianomaisille se, että heidän saamissaan etuuksissa otetaan huomioon mahdollisimman suuressa määrin työehdot, joita heihin sovellettiin viimeisimmän työpaikan jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, ja etenkin palkka (ks. vastaavasti tuomio 28.2.1980, Fellinger, 67/79, EU:C:1980:59, 7 kohta).

36 Yhtäältä sen, että vain viimeisin asianomaisen kyseisen lainsäädännön alaisena saama palkka otetaan huomioon sen työttömyyskorvauksen määrän laskennassa, johon hänellä on kyseisen lainsäädännön mukaan oikeus, tarkoituksena on taata se, että työntekijöiden vapaata liikkuvuutta voidaan tosiasiallisesti käyttää muun muassa helpottamalla työnhakua kyseisessä jäsenvaltiossa, kuten asetuksen N:o 883/2004 johdanto-osan 32 perustelukappaleesta ilmenee.

37 Toisaalta siitä, ettei mainittua palkkaa oteta huomioon sillä perusteella, että asianomainen on ollut joidenkin muiden jäsenvaltioiden lainsäädännön alainen osan sen laskentakauden ajan, josta kyseinen jäsenvaltio on säätänyt työttömyyskorvauksen määrän laskennassa, seuraa, että työntekijää, joka on käyttänyt oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen, kohdellaan epäedullisemmin kuin työntekijää, joka on työskennellyt koko työuransa ajan kyseisessä yhdessä jäsenvaltiossa.

38 Viraston perustelua, jonka mukaan asetuksen N:o 883/2004 tarkoituksena on sovittaa yhteen jäsenvaltioiden sosiaaliturvajärjestelmät eikä yhdenmukaistaa niitä ja sen vuoksi kyseisen asetuksen 62 artiklan 1 kohdassa säädetty vaatimus siitä, että vain viimeisin asiassa merkityksellisen kansallisen lainsäädännön alaisena saatu palkka on otettava huomioon, on vain periaatteellinen sääntö, jonka ohella kansallisessa lainsäädännössä voi olla erityissäännöksiä, kuten säännös, jossa säädetään työttömyyskorvauksen määrän laskemisesta laskennallisen palkkatulon perusteella, mistä säädetään SGB III:n 152 §:ssä, ei voida hyväksyä.

39 Tästä on tosin huomattava, ettei tällä asetuksella luoda yhteistä sosiaaliturvajärjestelmää vaan annetaan erillisten kansallisten järjestelmien jäädä edelleen voimaan, ja asetuksen tarkoituksena on ainoastaan näiden järjestelmien yhteensovittaminen sen takaamiseksi, että henkilöiden oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen voidaan tosiasiallisesti käyttää. Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan jäsenvaltiot siis säilyttävät toimivaltansa sosiaaliturvajärjestelmiensä sisällön määrittämisen osalta (tuomio 28.6.2018, Crespo Rey, C-2/17, EU:C:2018:511, 45 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

40 Asetuksen N:o 883/2004 62 artiklan 1 ja 2 kohdan sanamuodostakin kuitenkin ilmenee, että vaikka jotkin työttömyysetuuksien laskentaa koskevat näkökohdat, muun muassa valinta säätää, että kyseinen laskenta tapahtuu aiemman palkan määrän perusteella, todellakin kuuluvat jäsenvaltioiden toimivaltaan, on kuitenkin niin, että silloin kun jäsenvaltio on tehnyt lainsäädännössään mainitunlaisen valinnan, kyseiset säännökset takaavat, että vain asianomaisen kyseisen lainsäädännön alaisena viimeisimmästä toiminnastaan palkkatyössä saama palkka otetaan huomioon (ks. analogisesti tuomio 21.3.2018, Klein Schiphorst, C-551/16, EU:C:2018:200, 46 kohta).

41 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan jäsenvaltioiden on lisäksi käyttäessään toimivaltaansa sosiaaliturvajärjestelmiensä sisällön määrittämiseksi noudatettava unionin oikeutta ja erityisesti niitä EUT-sopimuksen määräyksiä, jotka koskevat jokaiselle unionin kansalaiselle tunnustettua vapautta liikkua ja oleskella jäsenvaltioiden alueella (tuomio 7.12.2017, Zaniewicz-Dybeck, C-189/16, EU:C:2017:946, 40 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

42 Jäsenvaltion lainsäädäntö, jossa säädetään, että työttömyyskorvauksen määrän laskenta on pääasian kaltaisissa tilanteissa tehtävä laskennallisen palkan perusteella, on omiaan rajoittamaan kyseisen lainsäädännön alaisten henkilöiden vapaata liikkuvuutta tämän tuomion 37 kohdassa esitetyistä syistä.

43 Kun edellä esitetty otetaan huomioon, ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 883/2004 62 artiklan 1 ja 2 kohtaa on tulkittava niin, että ne ovat esteenä sellaiselle jäsenvaltion lainsäädännölle, jossa tosin säädetään, että työttömyysetuuksien laskeminen perustuu aiemman palkan määrään, mutta ei sallita asianomaisen toiminnastaan saaman palkan huomioon ottamista silloin, kun asianomaiselle viimeisimmästä kyseisen lainsäädännön alaisesta toiminnasta palkkatyössä maksetun palkan maksukauden kesto ei saavuta kyseisessä lainsäädännössä säädettyä työttömyysetuuksien laskennan perusteena käytettävän palkan määrittämiseen sovellettavaa laskentajaksoa.

Toinen kysymys

44 Toisella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii selvittämään lähinnä, onko asetuksen N:o 883/2004 62 artiklan 1 ja 2 kohtaa tulkittava niin, että ne ovat esteenä sellaiselle jäsenvaltion lainsäädännölle, jossa tosin säädetään, että työttömyysetuuksien laskeminen perustuu

aiemman palkan määrään, mutta ei sallita asianomaisen toiminnastaan saaman palkan huomioon ottamista silloin, kun asianomaisen viimeisimmästä kyseisen lainsäädännön alaisesta toiminnasta palkkatyössä saama palkka on laskettu ja maksettu vasta hänen työsuhteensa päättymisen jälkeen.

45 Tältä osin ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että SGB III:n 150 §:n 1 momentissa säädetään, että työttömyyskorvauksien laskennan määrittävä laskentajakso ”kattaa työsuhteen päättymisen yhteydessä lasketut – – työskentelyn palkanlaskentakaudet”. Mainitun säännöksen mukaisesti virasto ei ole ottanut huomioon pääasian kantajan Saksassa marraskuussa 2014 tekemään työhön liittyvää palkkaa, koska mainittu palkka on laskettu ja maksettu viimeksi mainitulle vasta seuraavassa kuussa eli hänen työsuhteensa päättymisen jälkeen.

46 Kuten ensimmäiseen kysymykseen annetusta vastauksesta kuitenkin ilmenee, asetuksen N:o 883/2004 62 artiklan 1 kohta on esteenä jäsenvaltion lainsäädännölle, jonka mukaan työttömyysetuuksien laskennassa ei oteta huomioon asianomaisen viimeisimmästä kyseisen lainsäädännön alaisesta toiminnasta palkkatyössä saamaa palkkaa.

47 Mainitun 62 artiklan 1 kohdan saksankielisessä toisinnossa tosin säädetään, toisin kuin muissa kyseisen säännöksen kielitoisinnoissa, asianomaisen viimeisimmän toiminnan ”aikana” palkkatyössä mainitun lainsäädännön alaisena saaman palkan yksinomaisesta huomioon ottamisesta (”– – *berücksichtigt ausschließlich das Entgelt – –, das die betreffende Person während ihrer letzten Beschäftigung – – nach diesen Rechtsvorschriften erhalten hat*”), kuten virasto on todennut sen väitteensä tueksi, jonka mukaan se, ettei asianomaisen viimeisimmän toiminnan päättymisen jälkeen laskettua ja hänelle maksettua palkkaa oteta huomioon, on mainitun säännöksen mukaista.

48 Tästä on muistutettava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan jossakin kieliversiossa käytettyä unionin oikeuden säännöksen sanamuotoa ei voida käyttää tämän säännöksen ainoana tulkintaperusteena eikä sille voida antaa etusijaa muihin kieliversioihin nähden. Unionin oikeuden säännöksiä on nimittäin tulkittava ja sovellettava yhtenäisesti ottaen huomioon kaikilla unionin kielillä laaditut versiot. Unionin oikeuden säädöksen erikielisten versioiden poiketessa toisistaan kyseessä olevaa säännöstä on tulkittava sen lainsäädännön systematiikan ja tavoitteen mukaan, jonka osa säännös on (tuomio 12.9.2019, A ym., C-347/17, EU:C:2019:720, 38 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

49 Kun otetaan huomioon asetuksen N:o 883/2004 tavoitteet ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohta, sellaisina kuin ne on palautettu mieliin tämän tuomion 33 ja 35 kohdassa, ei voida katsoa, että mainitussa säännöksessä asetettaisiin asianomaisen viimeisimpään toimintaan palkkatyössä liittyvän palkan huomioon ottamisen edellytykseksi se, että kyseinen palkka on laskettu ja että asianomainen on saanut sen viimeistään kyseisen toiminnan harjoittamisen viimeisenä päivänä.

50 Nimittäin päivällä, jolloin palkka on maksettu asianomaiselle, ei ole mitään vaikutusta sen tavoitteen saavuttamiseen, joka on varmistaa, että asianomaisen saamissa etuuksissa huomioidaan mahdollisimman suuressa määrin työehdot, jotka hänellä on ollut viimeisimmän työpaikan jäsenvaltion lainsäädännön alaisuudessa, ja etenkin palkka. Sitä vastoin se, että asetuksen N:o 883/2004 62 artiklan 1 kohdassa taattu oikeus asetetaan riippumaan palkan laskemis- ja maksupäivästä, on omiaan rajoittamaan työntekijöiden vapaata liikkuvuutta unionissa.

51 Näin ollen toiseen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 883/2004 62 artiklan 1 ja 2 kohtaa on tulkittava niin, että ne ovat esteenä sellaiselle jäsenvaltion lainsäädännölle, jossa tosin säädetään, että työttömyysetuuksien laskeminen perustuu aiemman palkan määrään, mutta ei sallita asianomaisen toiminnastaan saaman palkan huomioon ottamista silloin, kun asianomaisen viimeisimmästä kyseisen lainsäädännön alaisesta toiminnasta palkkatyössä saama palkka on laskettu ja maksettu vasta hänen työsuhteensa päättymisen jälkeen.

Oikeudenkäyntikulut

52 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kahdeksas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 883/2004 62 artiklan 1 ja 2 kohtaa on tulkittava niin, että ne ovat esteenä sellaiselle jäsenvaltion lainsäädännölle, jossa tosin säädetään, että työttömyysetuuksien laskeminen perustuu aiemman palkan määrään, mutta ei sallita asianomaisen toiminnastaan saaman palkan huomioon ottamista silloin, kun asianomaiselle viimeisimmästä kyseisen lainsäädännön alaisesta toiminnasta palkkatyössä maksetun palkan maksukauden kesto ei saavuta kyseisessä lainsäädännössä säädettyä työttömyysetuuksien laskennan perusteena käytettävän palkan määrittämiseen sovellettavaa laskentajaksoa.**

2) **Asetuksen N:o 883/2004 62 artiklan 1 ja 2 kohtaa on tulkittava niin, että ne ovat esteenä sellaiselle jäsenvaltion lainsäädännölle, jossa tosin säädetään, että työttömyysetuuksien laskeminen perustuu aiemman palkan määrään, mutta ei sallita asianomaisen toiminnastaan saaman palkan huomioon ottamista silloin, kun asianomaisen viimeisimmästä kyseisen lainsäädännön alaisesta toiminnasta palkkatyössä saama palkka on laskettu ja maksettu vasta hänen työsuhteensa päättymisen jälkeen.**

Allekirjoitukset